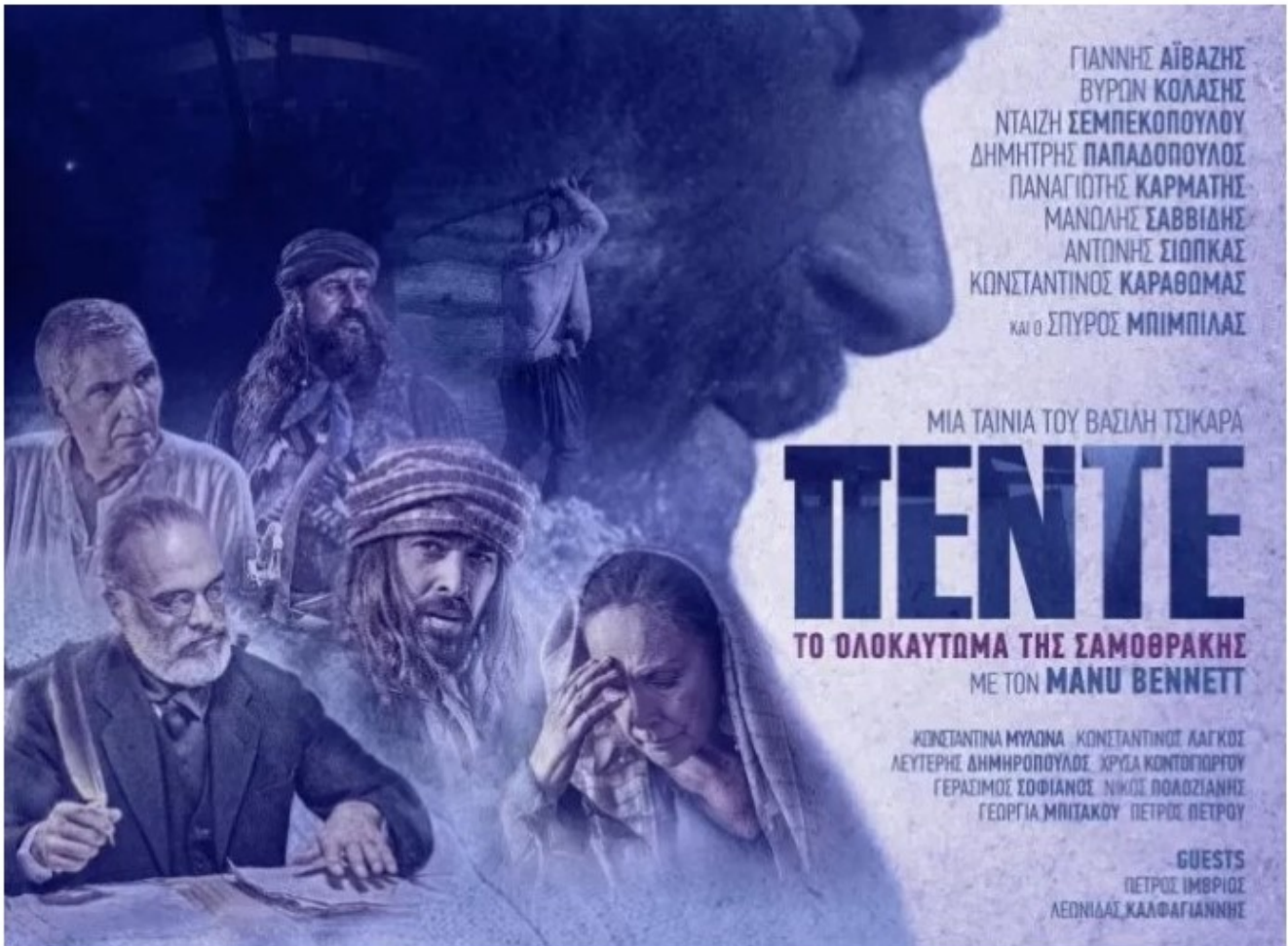

Το άγνωστο Ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης

/ Αφιέρωμα / Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκιμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα / Πολυμέσα - Multimedia

Είναι από τις στιγμές της ιστορίας της Ελλάδας που επί πολλά χρόνια βρισκόταν στο σκοτάδι παρότι την 1η του Σεπτέμβρη του 1821 η Σαμοθράκη βάφτηκε με αίμα.

Το Newsbomb.gr τιμά την ημέρα εκείνη όπου οι πρόγονοι μας σφαγιάστηκαν από τους Τούρκους με αυτό το μικρό αφιέρωμα. Σκοπός μας είναι να μην ξεχνάμε την ιστορία αλλά και τις θυσίες των ανθρώπων για να ζούμε ελεύθεροι εμείς σήμερα.

Το Ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης, την 1 Σεπτεμβρίου του 1821, είναι ένα αιματηρό γεγονός της Επανάστασης του 1821 κατά το οποίο οι Τούρκοι σφαγίασαν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του νησιού.

Με ένα ξεχωριστό αφιέρωμα το Newsbomb.gr παρουσιάζει τον σκηνοθέτη του «5» της ταινίας που έχει θέμα το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης τον Βασίλη Τσικάρα ο οποίος μέσα από το πρίσμα της 7ης τέχνης αποτυπώνει στον κινηματογραφικό φακό άγνωστες πτυχές αυτής της μαύρης μέρας για τον ελληνισμό.

Παράλληλα ο μελετητής και ερευνητής της ελληνικής ιστορίας Θεοφάνης Μαλκίδης σειριοθετεί τα γεγονότα.

Καρέ-καρέ η καταστροφή

Την 1η Σεπτεμβρίου 1821 η Σαμοθράκη καταστράφηκε από τούς Οθωμανούς, δαπό τον Τούρκο υποναύαρχο Καρά-Αλή. Σφαγιάσθηκαν περίπου 10.000 άνδρες και αγόρια. Τα γυναικόπαιδα πουλήθηκαν στα παζάρια της Κωνσταντινουπόλεως και της Σμύρνης. Τα σπίτια τους κάηκαν. Αλλά οι αναφορές στό γεγονός είναι ελάχιστες. Π.χ. στην μαρτυρία του Lacroix υπάρχουν δύο και μόνον λέξεις επί του γεγονότος: «Οι Τούρκοι κατερήμωσαν ασπλάχνως την νήσον ταύτην εν τω υπέρ ανεξαρτησίας αγώνι...».

Ο Ίων Δραγούμης στο βιβλίο του «Σαμοθράκη» παραδίδει τα γεγονότα του ολοκαυτώματος, όπως τα άκουσε από τους κατοίκους του νησιού. Σύμφωνα με τον Δραγούμη, οι Σαμοθρακίτες, όταν έμαθαν για τον ξεσηκωμό του γένους το Μάρτιο του '21, αρνήθηκαν να πληρώσουν το φόρο, παρά τις παραινήσεις του απεσταλμένου των Τούρκων, ενός Ιμβριώτη με το όνομα Λογοθέτης. Οι Σαμοθρακίτες φοβήθηκαν ότι η άρνησή τους θα προκαλούσε την οργή των Τούρκων και έτσι άρχισαν να προετοιμάζονται για να αμυνθούν με την καθοδήγηση ενός Σαμιώτη, που γνώριζε τη χρήση των όπλων. Όταν στις 1 Σεπτεμβρίου αποβιβάστηκαν στο νησί στην περιοχή Μακρυλιές περίπου 1000 - 2000 Τούρκοι, οι Σαμοθρακίτες άρχισαν να φεύγουν στα βουνά και οι λίγοι που δοκίμασαν να αντισταθούν υπό τις διαταγές του ανώνυμου Σαμιώτη σκορπίστηκαν γρήγορα

Η καταστροφή ήταν ολοκληρωτική. Εφτακόσιους από τους κατοίκους που είχαν καταφύγει στα βουνά, οι Οθωμανοί, τους έφεραν πίσω με δόλο, δίνοντάς τους την εντύπωση ότι θα τους δώσουν χάρη. Όμως στην τοποθεσία «Εφκάς» στο κάστρο της πρωτεύουσας, της Χώρας, τους δολοφόνησαν όλους. Το ρυάκι αυτό ωνομάσθηκε Εφκάς (Επτακοσίας) από τον αριθμό των εκεί σφαγέντων Σαμοθρακών. Ακολούθησε η βίαιη σφαγή όσων είχαν απομείνει στο νησί και

έπεφταν στα χέρια των Τούρκων, η οποία σύμφωνα με την αφήγηση του Δραγούμη, κράτησε ένα μήνα. Από τη σφαγή γλύτωσαν 33 οικογένειες.

Βασίλης Τσικάρας: Φωτίζοντας άγνωστα ιστορικά γεγονότα

Ένας πολύ ευαίσθητος άνθρωπος, «ερωτευμένος» με την ιστορία και τον τόπο του ο Βασίλης Τσικάρας έχει δημιουργήσει ήδη δύο ταινίες αφιερωμένες στο 1821 και τώρα δουλεύει το «5». Η τελευταία του ταινία ολοκληρώνει την τριλογία του και είναι αφιερωμένη στο ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης.

Η ταινία θα έχει και λάμψη χολυγουντιανή καθώς ανάμεσα στους ηθοποιούς που συμμετέχουν είναι και ο Manu Bennett (Spartacus, Hobbit, Arrow).

Ο Βασίλης Τσικάρας μιλά στο Newsbomb.gr και για τις ιστορικές εικόνες που ξεθωριάζουν από τις μνήμες του ελληνικού λαού.

Φτιάχνετε μια ταινία για το άγνωστο ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης. Τι σας ώθησε να μπειτε σε αυτή την διαδικασία;

«Είναι η συνέχεια και η ολοκλήρωση της τριλογίας που είχα υποσχεθεί για το 1821, δηλαδή να κάνω 3 ταινίες για τα 200 χρόνια της επανάστασης. Η πρώτη μου ταινία ήταν η «Έξοδος» για τα παιδιά της Σαμαρίνας», η δεύτερη η «Πολιορκία» που αναπαριστά την μάχη της Μονής Δοβρά στη Βέροια, το 1822 και η Τρίτη το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης που φέρει τον τίτλο «5».Εγώ ως μελετητής της ιστορίας και εξασκώντας κατά το παρελθόν τη δημοσιογραφική ιδιότητα είχα εντοπίσει πολλά σημαντικά ιστορικά γεγονότα που ήταν άγνωστα και ένα από αυτά ήταν και το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης».

Το γεγονός που δεν διδάσκεται στα βιβλία το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης σας θλίβει;

«Βεβαίως! Δεν ξέρω ποιοι είναι οι περιορισμοί που υπάρχουνε όταν δημιουργείται η διδακτέα ύλη. Δεν ξέρω τι λογική των επιτροπών. Πραγματικά με θλίβει το γεγονός που δεν υπάρχει πουθενά το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης. Εγώ μεγαλωμένος στη Βόρεια Ελλάδα αυτό που άκουγα πάντοτε το παράπονο του κόσμου ήταν πάντα το «δεν λένε τίποτα για εμάς τα βιβλία για αυτά που συνέβησαν στην Θράκη και στη Μακεδονία». Εγώ μέσα από τις ταινίες μου ήθελα να αναδείξω αυτές τις κρυφές ιστορικές πτυχές. Να αναγκάσω τον κόσμο να αναζητήσει αυτά τα γεγονότα από βιβλία, είτε ακόμη και από το διαδίκτυο προκειμένου να μάθει καλύτερα την ελληνική ιστορία».

Πιστεύετε ότι γίνεται επίτηδες η απόκρυψη κάποιων συγκεκριμένων ιστορικών γεγονότων ή από αμέλεια;

«Μπορεί να είναι και τα δυο μαζί, μπορεί να είναι πολιτική και αδιαφορία. Πραγματικά δεν γνωρίζω τι συμβαίνει, το μόνο που γνωρίζω είναι το αποτέλεσμα».

Πως θα λέγεται η ταινία και ποια θα είναι η πλοκή της;

«Η ταινία θα λέγεται «5». Η ιστορία θα βασίζεται στους 5 νεομάρτυρες της Σαμοθράκης. Έχουμε το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης αλλά και την επανάσταση στην Θράκη, με άγνωστους ήρωες. Τρία σε ένα δηλαδή. Και έχουμε τους 5 νεομάρτυρες αλλά και τους 5 δημογέροντες της Σαμοθράκης που αποφασίζουν να διώξουν τους Τούρκους από το νησί. Και εκεί ξεκινάει η ιστορία μας. Οι Τούρκοι φεύγουν από το νησί. Τρεις μήνες ζούσε το νησί ειρηνικά. Όμως οι Τούρκοι εισβάλλουν στο νησί. Έχουμε μια δραματική ιστορία που θα συγκινήσει και θα την αποδώσουμε στον φακό όσο μπορούμε καλύτερα. Θα δούμε στην ταινία τι έχουν κάνει οι πρόγονοι μας για εμάς, πως θυσιάστηκαν για να είμαστε εμείς σήμερα ελεύθεροι».

Στις αίθουσες πότε θα προβληθεί;

«Στην εποχή του covid-19 προβλέπεις δεν μπορούμε να κάνουμε. Ιδανικά αν λειτουργήσουν τα πάντα ομαλά χωρίς lock-down κ.α πιστεύω πως η ταινία θα προβληθεί στις αίθουσες τον Μάρτιο του 2022».

Ποιοι είναι μέχρι στιγμής στο καστ;

«Στους πρωταγωνιστικούς ρόλους συναντάμε τον Νεοζηλανδό ηθοποιό Manu Bennett (Spartacus, Hobbit, Arrow) και τους Γιάννη Αϊβάζη, Βύρωνα Κολάση, Νταίζη Σεμπεκοπούλου, Δημήτρη Παπαδόπουλο, Παναγιώτη Καρμάτη, Κωνσταντίνα Μυλωνά, Λεωνίδα Καλφαγιάννη, Κωνσταντίνο Λάγκο, Αντώνη Σιώπκα, Μανώλη Σαββίδη, Χρύσα Κοντογιώργου, Λευτέρη Δημηρόπουλο, Γεράσιμο Σοφιανό, Κωνσταντίνο Καραθωμά, Γεωργία Μπιτάκου, Πέτρο Πέτρου, Σταύρο Δουκουζγιάννη, Χριστίνα Πιερή, Γιάννη Πεردίκη, Σταύρο Παρχαρίδη, Βασίλη Τελίδη, Αριστείδη Σιναπίδη, Γιάννη Λαζαρίδη, Στέργιο Κωνσταντζίκη, Ειρήνη Χαραλαμπίδου κ.ά. Guests: Σπύρος Μπιμπίλας, Πέτρος Ίμβριος...».

Η 7η Τέχνη είναι αναπόσπαστο κομμάτι του Πολιτισμού μας, θεωρείτε πως μέσα από αυτή σας την δουλειά θα δώσετε το δικό σας μήνυμα;

«Μια κινηματογραφική ταινία ισούται με χίλια βιβλία. Και όχι μόνο στο διδακτικό κομμάτι.

Σκεφτείτε πως η τηλεόραση κάθε μέρα είναι ένα μάτι μέσα στο σπίτι μας. Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας θα βρεθούμε κοντά στην τηλεόραση.

Οι ταινίες, ο κινηματογράφος εισβάλλουν στην ζωή μας, ζούμε με τον κινηματογράφο, μεγαλώσαμε με τον κινηματογράφο και έχει μια ιδιαίτερη δυναμική.

Η 7η τέχνη προβλέπει, η 7η τέχνη προειδοποιεί, η 7η τέχνη μπορεί να διαμορφώσει ακόμη συνειδήσεις».

Ποιες είναι οι προσδοκίες σας γι' αυτή την ταινία;

«Η προσδοκία μου, είναι να ολοκληρώσω την 3η ταινία της τριλογίας μου το θέλω να είναι καλύτερη μου ταινία και να έχει την αποδοχή του κόσμου».

Γιατί ως λαός «ξεχάσαμε» το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης;

«Αν πάρουμε την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά, πολύς κόσμος ήταν αποκομμένος από την γνώση, το βιοτικό επίπεδο του κόσμου ήταν χαμηλό. Άρα λοιπόν την γνώση να έχει κάποιος...Ακόμη και οι έρευνες ήταν πολύ περιορισμένες. Λίγοι ιστορικοί κράτησαν όρθια την ιστορία μας. Τεράστιοι ιστορικοί όπως ο Παπαρηγόπουλος, Βακαλόπουλος και μέχρι πρότινος ο Σαράντης Καργάκος κάνανε δουλειά σε αντίξοες συνθήκες. Και τώρα έχουμε πολλούς σημαντικούς ιστορικούς που θα φωτίσουν τις άγνωστες πτυχές της ιστορίας. Νομίζω πως από εδώ και στο εξής θα μαθαίνουμε ολοένα περισσότερες πληροφορίες για άγνωστα γεγονότα.

Εγώ με αφορμή το σενάριο για την «Έξοδο» πήγα λίγο παραπάνω την έρευνα στο κομμάτι της αναζήτησης των ονομάτων, προσώπων, καταστάσεων.

Τώρα στη Σαμοθράκη υπάρχει ως ιστορικό γεγονός, το οποίο αναγνωρίστηκε πάρα πολύ καθυστερημένα από την Ακαδημία Αθηνών, την δεκαετία του 80. Τώρα έρχεται μια ταινία, μια μελέτη που μαζί με τους ιστορικούς μας που θα δώσει μια ώθηση στην τοπική ιστορία, όπως είναι το ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης. Μέχρι πριν 20 χρόνια ελάχιστοι γνώριζαν την Δόμνα Βισβίζη που ήταν καπετάνισσα και αγωνίστρια της επανάστασης του 1821, η «Μαντώ Μαυρογένους» της Θράκης με το πλοίο της την «Καλομοίρα».

Τώρα φέρνω στο προσκήνιο τον Ανδρέα Ματσίανη. Ποιος ήταν ο Ανδρέας

Ματσιάνης; Γνωρίζει ο κόσμος ότι στα Λάβαρα στο χωριό Σαλτίκιοϊ τότε υψώθηκε μια σημαία μπλε με τον μαύρο τον σταυρό. Αυτή η σημαία υψώθηκε στον Βόρειο Έβρο και γι' αυτό το χωριό ονομάστηκε Λάβαρα. Αυτά τα γεγονότα θα τα φωτίσει η ταινία και η τοπική ιστορία θα πάει σε πανελλαδικό επίπεδο».

Θεοφάνης Μαλκίδης: Κυριάκος Σαμοθρακίτης ο τσαούσης που «έδωσε» τους κατοίκους στους Τούρκους...

Ο Δρ. Θεοφάνης Μαλκίδης μιλάει στο Newsbomb.gr για το πως εξελίχθηκε η σφαγή των κατοίκων της Σαμοθράκης αποκαλύπτοντας τον άνθρωπο που «άνοιξε την κερκόπορτα» στους Τούρκους.

Συγκεκριμένα λέει:

«Η συμπλήρωση διακοσίων ετών από το Ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης την 1η Σεπτεμβρίου του 1821, αποτελεί το αποκορύφωμα της επαναστατικής συμβολής του νησιού της Θράκης την εθνεγερσία. Η Σαμοθράκη πλήρωσε βαρύ τίμημα για την εξέγερση των κατοίκων του καθώς χιλιάδες απ' αυτούς σφαγιάστηκαν από τους Τούρκους και χιλιάδες άλλοι πουλήθηκαν σαν σκλάβοι.

Σύμφωνα με αναφορά των προεστών της Σαμοθράκης προς τη Μονή Ιβήρων, το 1809, η Χώρα, η πρωτεύουσα του νησιού, είχε 350 «σπίτια» (δηλ. οικογένειες), ενώ 400-450 «σπίτια» (οικογένειες) υπήρχαν στο υπόλοιπο νησί. Ο Άγγλος αξιωματικός Grenville Temple αναφέρει ότι στη Σαμοθράκη κατοικούσαν 3.200 άνθρωποι. Ο Ευάγγελος Αθ. Παπαθανασίου, εκτιμά τον προεπαναστατικό πληθυσμό του νησιού στις 4.000-4.500, ενώ τον αριθμό των 10.000 παραθέτει ο Νικόλαος Φαρδύς.

Η Σαμοθράκη βρισκόταν στα χέρια των Οθωμανών διαρκώς από το 1479 αν και για πρώτη φορά είχε καταληφθεί απ' αυτούς το 1456, μεσολάβησε όμως ένα διάστημα παπικής-βενετικής κυριαρχίας. Από το 1770 ως το 1774, κυρίευσαν το νησί οι Ρώσοι. Στη συνέχεια, η Σαμοθράκη γνώρισε πολύ μεγάλη ανάπτυξη και ακμή.

Παραμονές της Επανάστασης του 1821, πρόκριτοι του νησιού μυήθηκαν στη Φιλική Εταιρεία είτε στην Κωνσταντινούπολη, όπου πήγαιναν για εμπορικούς σκοπούς, είτε από τον Μητροπολίτη Μαρωνείας Κωνστάντιο, ο οποίος έγραψε σχετική επιστολή στους Σαμοθρακίτες. Το έμβλημα της Φιλικής Εταιρείας έχει βρεθεί σε δύο μαρμάρινες πλάκες σε σπίτια της Χώρας.

Ένα καράβι που γύριζε τα νησιά του Αιγαίου πριν την έναρξη του Αγώνα, έφτασε και στη Σαμοθράκη και ενημέρωσε τους προύχοντες ότι μόλις μάθουν ότι ξέσπασε η Επανάσταση, πρέπει να διώξουν τους λίγους Τούρκους που βρίσκονταν στο νησί. Οι κάτοικοι του νησιού μάζεψαν τα λιγοστά όπλα που υπήρχαν σ' αυτό και

εξασκούνταν στη σκοποβολή με την καθοδήγηση ενός Σαμιώτη.

Στις 19 Απριλίου 1821, οι κάτοικοι της Σαμοθράκης δήλωσαν στον διοικητή του νησιού ότι «του λοιπού είναι Έλληνες ελεύθεροι και κατά συνέπεια, δεν έχουν πλέον να πληρώσι φόρους εις τον Σουλτάνον». Πρόκριτοι του νησιού τότε ήταν ο Αλέξιος Αινείτης, ο Γεωργούδης Πεζούλας, οι Γεώργιος και Σάββας Χατζηγιαννάκης και Δημογέροντας ο Χατζηγιώργης, που διαβεβαίωνε τους συντοπίτες του ότι σύντομα θα έρθει ο ελληνικός στόλος για να υπερασπιστεί το νησί.

Η είδηση έφτασε αμέσως στην Πύλη αλλά η οθωμανική κυβέρνηση καθώς είχε πολλά και μεγαλύτερα προβλήματα δεν ασχολήθηκε με τη Σαμοθράκη.

Η κατάσταση στο νησί ως το τέλος Αυγούστου φαίνεται ότι ήταν ομαλή. Τότε όμως, ο τουρκικός στόλος ανέλαβε δράση. Την 1η Σεπτεμβρίου 1821, έφτασαν στη Σαμοθράκη 1.000 (κατ' άλλους 2.000) άνδρες και αποβιβάστηκαν στο νησί. Μάλιστα, για να πεισθούν οι Σαμοθρακίτες να παραδοθούν, στάλθηκε ως μεσολαβητής ένας Ίμβριος, που ονομαζόταν Λογοθέτης. Σ' αυτόν, ο Χατζηγιώργης είπε τα εξής:

«Δοσίματα δεν έχουμε παρά μονάχα μολύβι και μπαρούτι. Είμαστε Έλληνες και προτιμούμε να πεθάνουμε παρά να είμαστε σκλάβοι».

Ο οθωμανικός στόλος υπό τον σιλιχτάρη (υπασπιστή) του Καρά Αλή (γνωστού κι από την Σφαγή της Χίου), είχε αγκυροβολήσει στις Μακρυλιές και η πρώτη συμπλοκή έγινε έξω από τη Χώρα, στη θέση Μύλοι. Μια ώρα μετά την απόβαση, φάνηκαν στη θέση Σταυρί, στα πρόθυρα της Χώρας, οι δυνάμεις των Τούρκων. Οι Σαμοθρακίτες είχαν πιάσει τα υψώματα «Κούκου» και «Βριχού» και όταν φάνηκαν οι Τούρκοι, άρχισαν να πυροβολούν με επικεφαλής τον Σαμιώτη εκπαιδευτή τους. Οι Τούρκοι αρχικά ξαφνιαστήκαν και πολλοί από αυτούς σκοτώθηκαν, ανάμεσά τους και ο σημαιοφόρος τους. Όμως, η υπεροχή του εχθρού ήταν μεγάλη. Τα πολεμοφόδια των Σαμοθρακιτών ελάχιστα και συνεπώς ήταν καταδικασμένοι. Όμως δεν παραδίνονταν. Όταν τελείωσαν τα πυρομαχικά, έριχναν εναντίον των Τούρκων βράχους και πέτρες.

Σύντομα κατάλαβαν όμως ότι οποιαδήποτε αντίδραση ήταν μάταια και έτρεξαν να κρυφτούν σε δάση και βουνά. Στο λεγόμενο «Τουρκόκαστρο», μια εξαιρετικά δυσπρόσιτη και φυσικά οχυρωμένη θέση στον Ξηροπόταμο, σύμφωνα με την προφορική παράδοση του νησιού, οι Σαμοθρακίτες ταμπουρώθηκαν προβάλλοντας μια έσχατη αντίσταση.

Ο τουρκικός στρατός φαίνεται ότι άρχισε να αναζητά τους φυγάδες, χωρίς όμως

ιδιαίτερη επιτυχία. Επιστρατεύτηκε τότε κάποιος Κυριάκος, Σαμοθρακίτης, στον οποίο «απονεμήθηκε» ο βαθμός του τσαούση (λοχία). Αυτός γύριζε όλα τα μέρη όπου κρύβονταν οι συντοπίτες του και τους έλεγε να επιστρέψουν στα σπίτια τους καθώς οι Τούρκοι θα παραχωρούσαν αμνηστία. Πραγματικά, οι περισσότεροι πίστεψαν τα λόγια του Κυριάκου και επέστρεψαν στα σπίτια τους.

Οι Τούρκοι για μία ακόμη φορά είχαν αθετήσει όσα υποσχέθηκαν. Απέκλεισαν τη Χώρα και αφού επέλεξαν 700 Σαμοθρακίτες, τους οδήγησαν στη θέση Βαράδι (βυζαντινός όρος σημαίνει την κυψέλη μελισσών που είναι φτιαγμένη με ξεκούφωμα τμήματος κορμού δένδρου, κυρίως πλατάνου) στον δρόμο προς Καμαριώτισσα όπου άρχισαν να τους σφαγιάζουν αφήνοντας τα κεφάλια να κατρακυλούν στο αυλάκι που λέγεται σήμερα «Εφκάς» ή «Φ' κάς».

Τη σφαγή των 700 ακολούθησαν και άλλες. Τα μωρά κάτω των 2 ετών εκτελέστηκαν όπως και οι γυναίκες που ήταν μεγαλύτερες των 40 ετών. Τα υπόλοιπα γυναικόπαιδα, έγιναν «περιουσία» των πιστών μουσουλμάνων. Τα μισά από τα γυναικόπαιδα αυτά, δεν άντεξαν τις κακουχίες και πέθαναν σύντομα. Αναφέρονται συγκλονιστικές ιστορίες γυναικών που αυτοκτονούσαν για να μην πέσουν στα χέρια των Τούρκων ή ρίχνονταν με τα παιδιά τους σε γκρεμούς, ως άλλες Σουλιώτισσες.

Περίπου 500 Σαμοθρακίτες κατάφεραν να διαφύγουν μέσω θαλάσσης ή να διασωθούν με άλλους τρόπους απ' τη σφαγή. Γύρω στις 2.000 ήταν τα άμεσα θύματα των σφαγών, ενώ 1.800-2.000 άτομα έγιναν σκλάβοι. Οι μισοί περίπου απ' αυτούς, εξαγοράστηκαν από τα φιλελληνικά κομιτάτα του Λονδίνου, της Ζυρίχης και του Παρισιού και σταδιακά, πολλοί απ' αυτούς επέστρεψαν στο νησί.

Η σφαγή της Σαμοθράκης δεν έχει προηγούμενο. Διήρκεσε 6-8 εβδομάδες. Εκτός απ' τις σφαγές, οι Τούρκοι κατέστρεψαν τα πάντα: εκκλησίες, μοναστήρια, σπίτια και υποστατικά. «Στην εκκλησία μπήκαν, τύφλωσαν τους Άγιους, άρπαξαν ό, τι πολύτιμο είχε σύντριψαν την Αγία Τράπεζα κι ένας με τη λόγχη του τρύπησε το Ευαγγέλιο πέρα πέρα», γράφει ο Ίωνας Δραγούμης.

Το λογχισμένο Ευαγγέλιο, έφερε στο Εθνολογικό Μουσείο Αθηνών ο Ι. Δραγούμης μαζί με ένα αντίγραφο του χειρογράφου της Ακολουθίας που έγραψε το 1843 ο μοναχός Ιάκωβος για τους πέντε Νεομάρτυρες. Οι πέντε (Γεώργιος, Εμμανουήλ, Θεόδωρος, Γεώργιος, Μιχαήλ), είχαν πουληθεί σε σκλαβοπάζαρα, είχαν γίνει μουσουλμάνοι, αλλά η απόφασή τους το 1835 να επιστρέψουν στην Ορθοδοξία, είχε σαν αποτέλεσμα το μαρτυρικό τους θάνατο.

Οι συλληφθέντες Σαμοθρακίτες πρόκριτοι, κατά την επιστροφή του τουρκικού

στόλου στον Βόσπορο, κρεμάστηκαν από τις ιστούς των γαλαξιδιώτικων πλοίων που είχε στο μεταξύ αιχμαλωτίσει ο οθωμανικός στόλος. Ο Καρά - Αλής, μπήκε έτσι πανηγυρικά, με κρεμασμένα στους ιστούς τα κομμένα κεφάλια πολλών Σαμοθρακιτών (τουλάχιστον τριάντα), στους ιστούς των πλοίων στο λιμάνι της Κωνσταντινούπολης.

Όπως είναι γνωστό, ο Καρά Αλής που είχε στο μεταξύ προκαλέσει και τη σφαγή της Χίου, σκοτώθηκε τη νύχτα της 6ης προς 7η Ιουνίου 1822, όταν ο Κανάρης πυρπόλησε τη ναυαρχίδα του...

Μετά τον «χαλασμό» της Σαμοθράκης, στο νησί έμειναν περίπου 200 Έλληνες. Χρειάστηκαν περίπου δέκα χρόνια για να βρει το μαρτυρικό νησί κάποια «ισορροπία». Το 1830, ο σουλτάνος Μαχμούτ Β', εξέδωσε φερμάνι με το οποίο διέταζε την απελευθέρωση όλων των Ελλήνων που είχαν αιχμαλωτιστεί στη διάρκεια της Επανάστασης. Τότε πιθανότατα επέστρεψαν στο νησί και αρκετοί κάτοικοί του.

Το ελληνικό κράτος αγνοούσε παντελώς τη σφαγή της Σαμοθράκης για περισσότερα από 80 χρόνια. Μόλις στις αρχές του δέκατου ένατου αιώνα, ο Ίωνας Δραγούμης που ήταν τότε πρόξενος στο Δεδέ Αγάτς, τη σημερινή Αλεξανδρούπολη, έφερε στο φως συγκλονιστικά στοιχεία για το Ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης. Είχε προηγηθεί το 1886 ο Σαμοθρακίτης λόγιος Νικόλαος Φαρδύς, το βιβλίο του οποίου μάλλον πέρασε τότε απαρατήρητο. Αντίθετα, στο εξωτερικό, η σφαγή της Σαμοθράκης ήταν γνωστή από το βιβλίο του Francois Rouqueville "Histoire de la Regeneration de la Grèce ("Ιστορία της Αναγέννησης της Ελλάδας") που κυκλοφόρησε στο Παρίσι το 1824.

Αυτός ενέπνευσε τον συμπατριώτη του Auguste Vinchon που φιλοτέχνησε τον αριστουργηματικό πίνακα "Après le Massacre de Samothrace" («Μετά τη σφαγή της Σαμοθράκης») (1827), που βρίσκεται στο Λούβρο.

Η σφαγή της Σαμοθράκης ήταν και παραμένει άγνωστη στην υπόλοιπη Ελλάδα αλλά και στο επίσημο ελληνικό κράτος για πολλά χρόνια και μόλις το 1980, η Ακαδημία Αθηνών τίμησε τη Σαμοθράκη με το χρυσό μετάλλιο γιατί «...αυτή κατά τους Αγώνες της Εθνεγερσίας, ολοκαύτωμα υπό βαρβάρου Ασιάτη δυνάστη γενομένη, ουκ επαύσατο και σήμερα δια την αυτής ελληνικότητα αγωνιζομένη».

Πηγή: newsbomb.gr